

Klimaatadaptatie in reconstructieprojecten en stedelijke ontwikkelingen

Reconstructies

- Frans Halslaan

Een pilot waarbij onder de parkeervakken bufferblocks zijn toegepast. De bufferblocks vangen regenwater op en voeren het vertraagd af. Daarnaast is bij alle bestaande bomen groeiplaatsverbetering toegepast, een mengsel van zand en organische stof is aan de ondergrond toegevoegd om een kwaliteitsimpuls te geven aan het groen. De bufferblocks zijn opgenomen in het monitoringsprogramma De Waterbergende Weg van de Hogeschool van Amsterdam, i.s.m. TAUW adviseurs. Met dit programma worden de werking en effectiviteit van de bufferblocks gemonitord. De resultaten worden geanalyseerd om te bepalen hoe effectief de bufferblocks zijn en of ze vaker toegepast kunnen worden.

- Schildersbuurt

In de Schildersbuurt is het regenwater afgekoppeld van de riolering en is waterdoorlatende verharding toegepast waardoor regenwater zoveel mogelijk plaatselijk wordt gebufferd. Ook hier is bij bestaande bomen groeiplaatsverbetering toegepast en zijn nieuwe boom- en plantvakken toegevoegd. Dit jaar wordt het project afgerond.

Met de opgedane kennis worden bij geplande reconstructies vergelijkbare maar ook nieuwe principes toegepast. De komende jaren creëren we waar mogelijk met infiltrerende voorzieningen nog meer vasthoudend en bergend vermogen in de openbare ruimte. De volgende projecten zijn daar goede voorbeelden van:

- *Vliegeniersbuurt*

Door de rijbaan te herstraten neemt het rijcomfort toe en kan het regenwater beter afstromen. Door het toepassen van waterdoorlatende verhardingen infiltreert regenwater plaatselijk beter. Daarnaast

wordt het ondergrondse plantvak van bomen verruimd waardoor de groeiomstandigheden verbeteren. Start 2023.

- *Rozenoord e.o.*

Drempels worden anders ontworpen zodat ze niet langer een belemmering vormen voor het afstromen van regenwater. Ook worden de trottoirbanden lager afgesteld zodat water gemakkelijker naar naastgelegen groen afstroomt. Door waterdoorlatende verhardingen in de parkeervakken toe te passen infiltreert het regenwater plaatselijk beter. Al deze maatregelen samen moeten zorgen voor minder wateroverlast op straat, start 2023.

- *Fietsstraat Oudekerkerlaan en herinrichting Bovenkerkerkade*

Door herprofilering van de weg wordt regenwater via de weg, het parkeervak (waterdoorlatende verharding) en trottoir naar een groene infiltratiezone geleid. Op deze manier reguleert de gemeente het grondwaterpeil, om de ondergrond ook in tijden van droogte van voldoende stabiliteit te voorzien. Bij een hevige regenbui kan het gebeuren dat de ondergrond onvoldoende regenwater opneemt. Daarom worden diverse overlaatconstructies geplaatst zodat het overtollige regenwater richting de sloot wordt afgevoerd. Ook wordt bij bestaande bomen groeiplaatsverbetering toegepast. Start 2024.

- *Straat van Makasar e.o.*

De bestaande groenvakken richten we zoveel mogelijk in als infiltrerende groenvoorzieningen. We passen waterdoorlatende verhardingen toe om regenwater plaatselijk op te vangen en te infiltreren. Daarnaast onderzoeken we welke bomen een kwaliteitsimpuls nodig hebben en waar extra aanplant van bomen gewenst is om hittestress rondom bijvoorbeeld de speelplaatsen te verminderen. Start 2024.

- *Van de Ghiessenstraat e.o.*

Het karakter van de buurt wordt behouden en versterkt waar ruimte is door meer bomen en ander groen toe te voegen. Deze groenvakken kunnen dan tijdens hevige regen fungeren als bergingsplaats van regenwater. Het regenwater van aangrenzende straten kan hier ook naartoe stromen en opgevangen worden. Hierdoor zijn traditionele straatkolken niet meer nodig. Daarnaast wordt in de straten met minder ruimte het straatprofiel gewijzigd. Het trottoir wordt smaller waardoor ruimere groeiplaatsen van bomen en parkeervakken kunnen worden aangelegd. Start 2025.

Nieuwbouwlocaties en stedelijke ontwikkelingen

Niet alleen bij reconstructies in bestaande wijken onderzoeken we de mogelijkheden voor klimaat adaptieve maatregelen. Ook (groot)stedelijke ontwikkelingen zoals nieuwbouwwijk de Scheg, BTAZ en Legmeer worden onderzocht en getoetst. De uitgangspunten voor een klimaatadaptief ontwerp worden bij de planontwikkeling meegenomen en vervolgens laten we voor elk stedenbouwkundig plan een klimaattoets uitvoeren. Deze klimaattoetsen laten zien hoe goed de ontwerpprincipes zijn toegepast en in hoeverre de doelen op het gebied van watertekort, -overlast en hittestress uit ons beleid worden gehaald. Op deze wijze wordt hier toegewerkt naar een klimaatrobuuste buitenruimte in 2050.

Pilot groene pergola

Vorig jaar is een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar de groene pergola 'green leaf' door de Hanzehogeschool Groningen. Op basis van de resultaten is besloten om in Amstelveen een pilot te starten met de plaatsing van een groene pergola op het Sandbergplein. In de eerste helft van 2023

hebben we de voorbereidende onderzoeken uitgevoerd en het ontwerp nader uitgewerkt. Naar verwachting leggen we de pergola tijdens het plantseizoen (najaar 2023) aan, waardoor de beplanting zich op een juiste manier kan ontwikkelen. We starten vanaf 2024 met het monitoren van de temperatuur.

Bewonersagenda

Zoals eerder benoemd is het vergroten van de sponswerking de belangrijkste maatregel om tijdens langdurige droge periodes onze openbare ruimte veerkrachtig te houden. Maar 'slechts' de helft van onze leefomgeving is in beheer bij een overheidsinstantie, de overige oppervlakten behoren toe aan particulieren en bedrijven. Daarom is bewustwording bij inwoners zeer belangrijk. In de bewonersagenda staan concrete acties, ondersteund door gerichte voorlichting en promotie. Daarmee versterken we de bewustwording van de klimaatopgave. Hieronder volgen enkele acties die gericht zijn op de bewoners.

NK-tegelwippen

Amstelveen doet mee aan het NK Tegelwippen. Vorig jaar zijn op 7e plek geëindigd in de categorie middelgrote gemeenten (totaal 32 deelnemers). Binnen het waterschap Amstel, Gooi en Vecht is de gemeente zelfs op de eerste plek geëindigd. Om dit prachtige resultaat minimaal te evenaren biedt de gemeente voor 2023 extra ophaalrondes aan ten opzichte van 2022. Dit betekent dat er elke week tussen april en oktober (m.u.v. de zomervakantie) tegels aangemeld en opgehaald kunnen worden.

Voorbeeldtuin

Om de actiebereidheid op privaat terrein te vergroten heeft gemeente, in overleg met huurders en omwonenden, een deel van het verharde plein bij Atelier 2005 (Wijk Keizer Karel Park) heringericht tot een levendige, aantrekkelijke en klimaatbestendige voorbeeldtuin. De tuin dient als fysieke locatie waar informatie te vinden is over maatregelen die men zelf in de tuin kan treffen, van onderhoudsvriendelijk tot onderhoud intensieve maatregelen. De tuin is afgelopen april feestelijk geopend en ontwikkelt zich goed dankzij het natte voorjaar. In juli worden diverse bordjes geplaatst waar QR-codes op staan waarmee bezoekers informatie kunnen opzoeken over de betreffende maatregel.

Groen op gebouwen

Indien inwoners een groen dak of groene gevel willen aanleggen kunnen zij subsidie aanvragen bij de gemeente. Via de subsidieregeling Groen op Gebouwen heeft de gemeente vorig jaar voor bijna 3.000 m2 groen dak een financiële bijdrage geleverd, een mooi succes. Op dit moment is het aantal aanvragen ongeveer gelijk aan dezelfde periode vorig jaar. Op 7 oktober wordt tijdens de Doe-het-duurzaam-markt extra aandacht besteed aan de subsidieregeling Groen op Gebouwen.

Website Amstelveen rainproof

Om de informatie rondom klimaatadaptatie overzichtelijk, toegankelijk en eenduidig te communiceren maakt de gemeente sinds 2020 gebruik van het platform rainproof. Dit is een initiatief van de gemeente Amsterdam en Waternet om bewoners, ambtenaren en ondernemers te inspireren. Op de website staan diverse maatregelen en praktijkvoorbeelden, maar ook informatie over de diverse subsidiemogelijkheden van de gemeente en waterschap.

Hittestress onderzoek naar kwetsbare groepen

Als onderdeel van de nationale aanpak vitaal en kwetsbaar is in 2022 een 1e scan uitgevoerd naar hittestress in de omgeving van zorglocaties. Omdat ouderen kwetsbaarder zijn voor de gevolgen van hittestress is hier vanuit de nationale aanpak extra aandacht voor. Het onderzoek toonde aan dat een aantal zorglocaties in Amstelveen niet voldoen aan de klimaatbestendige richtlijnen van de Metropool Regio Amsterdam (MRA). Voor deze zorglocaties wordt dit jaar door middel van een verdiepend onderzoek in kaart gebracht welke opgaves er per locatie liggen.

Groenblauwe schoolpleinen en speelplaatsen

Sinds 2017 wordt bij schoolplein renovaties een groenblauwe inrichting zoveel als mogelijk geïntegreerd in het ontwerp. Om deze aanpak te optimaliseren zijn per wijk de schoolpleinen en speelplaatsen onderzocht op de thema's hittestress, biodiversiteit en wateroverlast. Op basis van urgentie is een prioritering gemaakt en zijn per locatie maatregelen voorgesteld. Te denken valt aan de volgende maatregelen: betontegels omvormen naar groen, bomen toevoegen voor schaduw, van rubbertegels naar valzand, gras omvormen naar bio-divers groen, ondergrondse berging, plas/dras inrichtingen, etc. Om de extra benodigde investeringskosten voor de kwaliteitsimpuls vrij te maken is een aanvraag in de perspectiefnota 2024 opgenomen, waarbij een financiering vanuit het Fonds Groen, Water en Recreatie wordt voorgesteld. Zo kunnen we vanaf 2023 een kwaliteitsimpuls geven aan klimaatvriendelijke groenblauwe school- en speelpleinen.

